

ЛІТЕРАТУРА

1. Акимова Г.Н. Экспрессивные свойства синтаксических структур / Г.Н. Акимова – Л. : Изд-во Ленинградского ун-та, 1988. – 200 с.
2. Алексеева Л.М. Теория эквивалентности перевода как теория обносительности / Л.М. Алексеева. – Пермь, 2000. – 220 с.
3. Антрушина Г.Б. Лексикология английского языка / Г.Б. Антрушина, О.В. Афанасьева, Н.Н. Морозова. – М. : Дрофа, 2001. – 288 с.
4. Гарбовский Н.К. Теория перевода / Н.К. Гарбовский. – М. : Просвещение, 2004. – 470 с.
5. Девкин В.Д. Немецкая разговорная речь / В.Д. Девкин. – М. : Виче, 2007. – 344 с.
6. Кропп В. Молодежный жаргон / В. Кропп. – М. : Харвест, 2006. – 190 с.

НАПРЯМ 9. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ

Каданер О. В.

кандидат філологічних наук, доцент

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

м. Харків, Україна

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ІНШОМОВНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ ЮРИДИЧНИХ ВУЗІВ

Відкритість сучасного українського суспільства, розширення ділових і культурних контактів нашої країни з країнами світової спільноти породили потребу в академічній мобільності, у фахівцях, які володіють іноземними мовами у своїй професійній діяльності.

Іноземна мова стає важливим ресурсом соціального та професійного зростання, обов'язковою умовою участі України в Болонському процесі.

Знання іноземної мови відкриває майбутньому фахівцю доступ до закордонних джерел інформації, без якої у даний час неможлива діяльність дипломованого фахівця. Уміння працювати з оригінальною літературою за фахом включає в себе отримання інформації, що міститься у текстах, її критичне осмислювання, узагальнення, аналіз і оцінку вірогідності. Іншомовна компетентність забезпечує готовність випускника вузу реально використовувати отримані знання в умовах професійного середовища.

Нові вимоги до випускників вузів висуває все більш активна участь українських підприємств і організацій у міжнародному розподілі праці. Розширення професійного міжнародного спілкування, ділові переговори з зарубіжними партнерами, робота з документацією на іноземній мові, мо-

жливність стажування за кордоном обумовлюють необхідність більш повного використання можливостей іноземної мови у професійній підготовці майбутніх юристів і передбачають формування іншомовної компетенції студентів, що навчаються на юридичних спеціальностях. Як зазначається у державних освітніх стандартах вищої професійної освіти, фахівець у будь-якій сфері діяльності повинен вміти здійснювати іншомовне спілкування в усній та письмовій формі, тобто володіти високим рівнем готовності до ефективного спілкування із зарубіжними партнерами іноземною мовою. Майбутній юрист повинен знати досягнення юридичної науки, передовий вітчизняний та зарубіжний досвід у сфері правових відносин. Однак рішення подібних завдань для майбутнього юриста неможливо без аналізу зарубіжних публікацій і обміну інформацією іноземною мовою. У зв'язку із цим освітні стандарти вимагають врахування професійної специфіки при вивченні іноземної мови, її націленості на майбутню професійну діяльність випускників. У сфері професійної підготовки майбутніх юристів існують такі суперечності:

- між потребою гуманітарної підготовки фахівців та системою навчання, яка орієнтована на конкретну спеціалізовану галузь професійної діяльності;

- між зростаючими потребами сучасного суспільства у високопрофесійних кадрах, які володіють іноземною мовою, та низьким рівнем сформованості іншомовної компетенції випускників вузів;

- між великими можливостями курсу іноземної мови в плані підготовки компетентних фахівців у світлі сучасних вимог до їхньої професійної діяльності та несистемним використанням його в освітній діяльності вузів.

В умовах глобальної економічної інтеграції та взаємозалежності, що вимагає багатостороннього міжнародного співробітництва та спільних ініціатив, однією із найбільш актуальних компетенцій юриста стає висо-

кий рівень володіння іноземною мовою, що забезпечує можливість ефективної реалізації професійної діяльності на українському та міжнародному ринках праці. У даному контексті особливого значення набуває проблема вдосконалення іншомовної підготовки юристів у вузах.

Дисципліна «Іноземна мова» на юридичних спеціальностях носить комунікативно-орієнтований та професійно спрямований характер. Основними цілями навчання іноземної мови є формування і розвиток професійної іншомовної компетенції, яка передбачає вдосконалення комунікативних умінь у чотирьох видах діяльності (говорінні, читанні, письмі, аудіюванні), а також розвиток умінь планування мовної та немовної поведінки іноземною мовою, що дозволяє використовувати іноземну мову практично як у професійній діяльності, так і з метою самоосвіти.

Описуючи результат підготовки фахівця з вищою освітою за допомогою компетентнісного підходу, Ю. Г. Татур приходять до висновку про те, що компетентність спеціаліста з вищою освітою це виявлені ним на практиці прагнення і здатність реалізувати свій потенціал (знання, уміння, досвід, особистісні якості та ін.) для успішної творчої (продуктивної) діяльності у професійній та соціальній сфері, усвідомлюючи її соціальну значущість і особисту відповідальність за результати цієї діяльності, необхідність її постійного вдосконалення [1].

Н. А. Грішахова підкреслює такі сутнісні характеристики компетенції, як ефективне використання здібностей, що дозволяє плідно здійснювати професійну діяльність відповідно до вимог робочого місця; оволодіння знаннями, уміннями і здібностями, необхідними для роботи за фахом при одночасній автономності та гнучкості у вирішенні професійних проблем; розвинене співробітництво із колегами та професійним міжособистісним середовищем; інтегроване поєднання знань, здібностей та установлень, оптимальних для виконання трудової діяльності у сучасному виробничо-

му середовищі; здатність робити що-небудь добре, ефективно у широкому форматі контекстів з високим ступенем саморегулювання, саморефлексії, самооцінки; швидкою, гнучкою і адаптивною реакцією на динаміку обставин і середовища [2].

Розглядаючи компетентність як бажаний результат підготовки фахівця з вищою освітою, практично всі дослідники СВЕ-підходу (competence-based education) прагнуть описати його наявністю деякого набору компетенцій. На їхню думку, використання компетенцій як головних цільових установлень у ході підготовки фахівця з вищою освітою означає істотне зрушення у бік особистісно-орієнтованого навчання, спробу реалізувати діяльно-практичну та культурологічну складові освіти, перейти від предметної диференціації до міждисциплінарної інтеграції.

У проєкті державних освітніх стандартів вищої професійної освіти нового покоління виділяються два типи компетенцій: загальні (ключові, базові, універсальні, особистісні) компетенції, які є широкими, метапрофесійними концепціями в освіті; а також компетенції певної предметної галузі, які орієнтовані на предмет (знання, навички, відповідні методи та прийоми, які властиві різним предметним галузям). При цьому наголошується, що предметоспеціалізовані компетенції у великій мірі виявляються під впливом загальних компетенцій та визначаються ними. Другі можуть служити інструментом освоєння перших. Акцентування тих чи інших компетенцій є підставою для визначення цілей, які будуть встановлюватися для кожної освітньої програми.

У системі юридичної освіти компетентнісний підхід реалізується у комплексній підготовці майбутніх юристів до професійної діяльності, яка передбачає орієнтацію на міжнародні стандарти якості підготовки фахівців у галузі юриспруденції. Вивчення українських та міжнародних вимог до підготовки кваліфікованого фахівця-юриста показує, що професійна

компетентність юристів нині визначається не тільки високим рівнем професійних знань, а й розвитком таких загальних (особистісних, надпредметних) компетенцій, як:

- розуміння сутності професії юриста, обов'язки служити суспільству, професії та усвідомлення відповідальності за правові рішення;
- здатність ефективно працювати індивідуально і як член команди;
- уміння використовувати різні методи ефективної комунікації у професійному середовищі та у соціумі (написання звітів, презентація матеріалів, видавання та прийом чітких і зрозумілих інструкцій);
- володіння іноземними мовами, яке є достатнім для спілкування у роботі в міжнародних командах;
- поінформованість у питаннях проєктної діяльності;
- творчий пошук у рамках професії, усвідомлення необхідності та здатність самостійно навчатися протягом усього життя.

Висока якість вивчення іноземної мови сприяє конкурентоспроможності та професійної мобільності у сфері професійної діяльності та спілкування майбутнього фахівця. Придбання студентами іншомовної компетенції полягає у оволодінні іноземною мовою на такому рівні, який дозволить використовувати її для задоволення професійних потреб, реалізації ділових контактів та подальшої професійної самоосвіти та самовдосконалення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Татур Ю.Г. Компетентностный подход в описании результатов и проектировании стандартов высшего профессионального образования// Материалы ко 2-му заседанию методол. Семинара : авторская версия. М. : Исследоват. центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. – 16 с.
2. Грицахова Н.А. Компетентностный подход в обучении взрослых // Материалы к 3-му заседанию методологического семинара, 28 сент. М :

Калина Н. В.

соискатель кафедры теории и практики перевода
с английского языка

*Запорожский национальный университет
г. Запорожье, Украина*

ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ КОНЦЕПТА ПОЛИТКОРРЕКТНОСТИ В КОНТЕКСТАХ МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОММУНИКАЦИИ

Дискурс в разнообразных формах межкультурной коммуникации, с одной стороны, мобильно реагирует на изменения, происходящие в поликультурном обществе, отражая его актуальные проблемы, с другой стороны, является транслятором традиций и ценностей того или иного интернационального лингвокультурного сообщества (ЛКС).

Понимание дискурса как «вербализации определенной ментальности» [2, с. 9], «вербально опосредованной деятельности в специальной сфере» [3, с. 4], воспроизводящей социальные институты, культурные схемы, системы ценностей социума [1, с. 41], дает основание утверждать, что одной из его разновидностей является дискурс международных проектов (ДМП). Во время осуществления международных программ значительно увеличивается активность представителей различных ЛКС, вовлеченных в эту деятельность, что приводит к появлению разнообразного материала специального характера. В нашем исследовании ДМП понимается как речь

участников коммуникативного процесса международных проектов, отражение языкового и культурного состояния данного ЛКС. Это означает, что в устных и письменных текстах ДМП реализуются имеющиеся в ЛКС установки и требования к созданию речевого продукта, соответствующего внешним условиям ситуации порождения этого продукта.

Данный подход основывается на известном тезисе М. Фуко о том, что дискурс (или «дискурсивная практика»), будучи фрагментом лингвокультурной реальности конкретного языкового сообщества, опирается на сложную систему правил, задающих параметры порождения и интерпретации любого социально значимого поведения человека, в том числе – и его речевых произведений [4]. Конкретные разновидности ДМП задаются широким набором параметров: языковыми отличительными чертами, стилистическими особенностями, спецификой тематики, систем убеждений, способов рассуждения, наконец, стоящей за всем этим идеологией. Соответственно, ДМП предполагает процесс порождения соответствующих текстов в определенных лингвокультурных контекстах.

ДМП в настоящем исследовании изучается на материале двух международных проектов. Во-первых, это тексты одной из самых известных и самых долговременных программ международного сотрудничества «Инициативы Перемен» (ИП) – ежегодных международных конференций, проводимых в Швейцарии. Английский язык является официальным языком ИП, и деятельность движения заключается в совместной работе людей в больших и малых группах, как у себя дома, так и при проведении учебных курсов, региональных и международных конференций.

Во-вторых, это тексты, опубликованные на вебсайте общественной Интернет-сети Gate2, крупнейшего Интернет-сообщества, объединяющего людей, заинтересованных в процессе изменения мира на принципах здорового и экологически чистого образа жизни, уважения человеческих